

КОНКУРС за ОНС „ДОКТОР“ докторска програма по СОЦИОЛОГИЯ

ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРА ЗА УЧАСТИЕ

Необходими документи:

1. **CV.** То трябва да включва академично образование, професионален опит, чуждоезикови познания, детайли за предишен изследователски опит и научни публикации, ако има такива.
2. **Мотивационно писмо за участие в конкретния докторантски конкурс.** С мотивационното писмо от около 2-3 стр. (няма фиксиран обем) кандидатът представя своите академични интереси и силни страни; намерение и цели при кандидатстването за докторантура в избраната област.
3. **Писмена научна работа** на кандидата от максимум 45000 знака (25 стандартни страници от по 1800 знака): курсова работа, глава/част от дипломна работа или магистърска теза, научна публикация.

По желание кандидатът може да представи своя разработка, свързана с планирания дисертационен проект.

Конкурсна процедура:

- **Първа фаза (писмено разработване на изследователски проект):** Разработка на изследователски проект в рамките на някое от предложените по-долу тематични полета. Те са представени с аотирано съдържание и максимално обширно, така че кандидатът има възможност да обвърже проекта си само с онези елементи от съдържанието на избраното от него тематично поле, в които са изследователските му интереси. Продължителността на писмения изпит е четири астрономически часа.
- **Втора фаза (устно представяне):** Събеседване по представения проект и останалите писмени документи.

Изследователски проект: насоки за разработка

Опишете предлаганата изследователска тема възможно най-прецизно. Проектът трябва да съдържа отговор на следните въпроси:

- Какъв е проблемът, който стои в основата на Вашия интерес към темата?

- Кои са основните Ви изследователски въпроси?
- Каква литература по темата познавате и какви са нейните приноси и ограничения?
- Какви са главните хипотези на работата?
- Каква методология смятате да приложите (аргументирайте избора си)? Обяснете как възнамерявате да проведете Вашето изследване; от какъв тип информация (емпиричен материал) ще имате нужда; какви източници на данни сте идентифицирали, как възнамерявате да регистрирате и анализирате необходимите Ви данни?
- Какви изследователски резултати целите да постигнете и какъв мислите, че ще бъде научният принос на дисертацията?

Забележки:

- При разработване на изследователския проект кандидатът отбелязва тематичната област, с която асоциира проекта си. В случай че проектът се отнася едновременно до няколко тематични области, те се посочват последователно и по степен на близост.
- Разработеният изследователски проект служи само за изпитни цели. При зачисляване в докторантура на дисертационния проект се дава конкретно заглавие. Заглавието на дисертационния проект при зачисляване се определя след обсъждане с научния ръководител и се приема на катедрено заседание. **Катедрата не гарантира, че изследователският проект, с който се кандидатства, ще прерасне в дисертационен проект.**
- Кандидат-докторантите могат да открият пълна информация за кандидатстването, зачисляването и обучението по време на докторантурата във Философски Факултет на СУ "Св. Кл. Охридски" в *Наръчника на кандидат-докторанта* и *Наръчника на докторанта* на интернет-страницата на факултета в раздел [Докторанти – Полезна информация](#).

Оценяване:

- Всички кандидати, които се явят на изпит преминават през **първа фаза** на конкурса – разработване на изследователски проект. Проектът се оценява от членовете на журито по конкурса, назначено със заповед на ректора, съгласно разпоредбите на чл.19 и чл.20 от [Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Кл.Охридски“](#).
- До участие във **втора фаза** на конкурса – събеседване (устно представяне), се допускат само кандидати, получили на първа фаза оценка, не по-ниска от „много добър“ (4.50).
- Успешно издържали конкурса са кандидатите, получили средно аритметична оценка от писмената разработка на проект (първа фаза) и устното представяне (втора фаза) най-малко „много добър“ (5.00) за докторанти по държавна поръчка и „много добър“ (4.50) за докторанти срещу заплащане.
- Оценките от конкурсните изпити се оформят с точност до 0,25.

ТЕМАТИЧНИ ПОЛЕТА

Кандидатът предварително и свободно избира тематичното поле, в което разработва изследователски проект, както и елементите от съдържанието на полето, съответстващи на проекта му. Посочената литература не е задължителна, а насочваща.

От кандидатите се очаква сами да потърсят литература в съответствие с избория за разработване проект.

1. СЪВРЕМЕННИ СОЦИАЛНИ ТЕОРИИ

Анотирано съдържание

Проблематиката е организирана около три основни тематични кръга:

- Основни аспекти от критическата теория на Хабермас – универсалната прагматика, дискурсната етика, нормативните модели на демокрацията; теорията на Аксел Хонет за „борбите за признание“, фокусирана около проблематиката на „признаването“ в различни сфери – лични отношения, труд, международни отношения; прагматистката социология на критиката на Люк Болтански, който предефинира критическите функции на социологията въз основа на прагматизма;
- Теорията за «мрежовото общество» на Мануел Кастелс – революцията на информационните технологии, Азът в информационната епоха, новата икономика, трансформацията на труда и трудовата заетост; възходът на интерактивните мрежи; теорията на Бруно Латур за «деца-мрежа» и за новите начини за представяне на социалното;
- Теорията за „рисково общество“ (Улрих Бек) – какво означават господство, държава, публичност, култура, критическа теория в контекста на световното рисково общество?

Литература:

1. Бек Улрих, *Световното рисково общество*, София, Обсидиан, 2004.
2. Болтански Люк, «Приносът на социологията към социалната критика», В: *Около Люк Болтански и Аксел Хонет*, София, ДНЧО, 2011.
3. Кастелс Мануел, *Информационната епоха: икономика, общество и култура*, том 1: *Възходът на мрежовото общество*, София, ЛиК, 2004.
4. Латур Бруно, *Реасамблиране на социалното: увод в социологията на деца мрежа*, София, Изток-Запад, 2007.
5. Хабермас Юрген, *Философия на езика и социална теория*, София, ЛиК, 1999.
6. Хабермас Юрген, *Морал, право и демокрация*, София, ДНЧО, 1999.
7. Хонет Аксел, *Контексти на признаване*, София, СУ «Св. Климент Охридски», П010.

2. ГЛОБАЛНАТА ПРОМЯНА И НАЦИОНАЛНИТЕ ОБЩЕСТВА

Анотирано съдържание

Тематичната под-област се отнася до проблеми на основните трансформации на съвременните общества, имани предвид при описването им с различни термини като „постмодерност“, „слединдустриалност“, „информационно общество“, „мрежовото общество“, „общество на знанието“, „рисково общество“, „глобализация“, „неолиберализъм“, „нов дух на капитализма“, и пр.: Глобално и локално. Променените понятия за пространство и време. Новите конфигурации на държавата, пазарите и други измерения на социалния живот и на индивидуалните биографии след 1989 година. Либерализация на пазарите и промените в труда, кризата на политическото, залезът на социалната държава и възходът на наказателната държава, новите форми на контрол и социално разделение, глобализацията на културата, консумативната култура, практиките на себе си. Мобилност и миграции. Културната глобализация. Новите идеологии, утопии и социални движения. Национализмът и новите представи за българското.

Литература:

1. Ападурай, А. 2006. *Свободната модерност. Културните измерения на глобализацията*, ЛИК, София
2. Бауман, З. 1999. *Глобализацията. Последниците за човека*. ЛИК, София *Глобални модерности*. 2004. (М. Федърстоун, Скот Лаш, Р. Робертсън, съст.), Издателство Критика и Хуманизъм, София
3. Бек, У. *Що е глобализация*, Критика и хуманизъм, 2002
4. Браун, У. 2011. *Отвъд толерантността и оскърблението. Бъдещето на политическата теория*, Жанет 45, Пловдив

5. Кръстев, Ив, съст., 2000. *Под линия*, Факел Експрес, София
6. Дичев, И. 2008. *Граждани отвъд местата. Нови мобилности, нови граници, нови форми на обитаване*. Просвета, София.
7. Сасен, С. 2011. *Глобалният град*. Критика и хуманизъм, София
8. Рагару, Н. 2010. *Преплетените времена на настоящето*, Критика и хуманизъм, София 2010
9. Хелд, Д. 2004. *Демокрацията и глобалният ред. От модерната държава към космополитно управление*. ИК Критика и хуманизъм, София
10. Harvey, D. 2005. *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford University Press
11. Harvey, D. 1990. *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*. Blackwell
12. Boltanski, L. Chiapello, E. 1999. *Le Nouvel esprit du capitalisme*, Gallimard, Paris
13. Kiossev, A., P. Kabakchieva (Eds.). *Rules and Roles Fluid Institutions and Hybrid Identities in East European Transformation Processes (1989-2005)*. LitVerlag Berlin and Münster, 2009. Freiburger sozialanthropologische Studien, vol. 25
14. Robertson, R. Globalization Theory 2000+: Major Problematics, In: *Handbook of Social Theory*, G. Ritzer, B. Smart, eds, Sage Publication
15. Urry, J. 1999. *Sociology Beyond Society*. Routledge, London

3. ВЛАСТ И КОНТРОЛ: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ, ДИСКУРСИВНИ И ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ФОРМИ

Анотирано съдържание

Тематичната област може да включва широк кръг от проблематики, свързани със създаването, поддържането, промяната и разрушаването на социален ред; със структурирането на възможностите за действие в социалния свят; с институционалните устройства на обществото и техните идеологически режими; с типовете и формите на регулация на социалните отношения и източниците на тяхната легитимност; с формите на йерархични неравенства, маргинализация и изключване; с формирането, механизмите на поддържане и оспорването на нормативни порядъци; с проблематиките на представителството, суверенитета и държавата като монопол над легитимното насилие; с отношението между легитимен ред и апарати за контрол и принуда; с връзката между властови отношения и форми на субективация; с отношенията между власт, господство и насилие; с типология на исторически формирали се властови режими; с променящия се баланс между власт, политика и контрол в „световното рисково общество“; с прехода между суверенна власт и биополитическа власт; с прехода между дисциплинарни общества и общества на контрола. Тези възможности са само ориентир в помощ на кандидатите. Всеки кандидат е свободен както да избере между тях, така и да прокара връзки.

Литература:

1. Арент, Х. *Насилие и политика*. С: 2007, ИК „Критика и хуманизъм“.
2. Бурдийо, П. *Практическият разум*. С: 1997, ИК „Критика и хуманизъм“.
3. Бъргър, П., Т. Лукман. *Социалното конструиране на реалността*. С: 1996, ИК „Критика и хуманизъм“.
4. Бек, У. *Световното рисково общество* С.: 2001, Обсидиан.
5. Вебер, М. *Социология на господството, социология на религията*. С: 1992, УИ „Св. Кл. Охридски“.
6. Гидънс, А. *Социология*. С: 2003, „Прозорец“.
7. Деянова, Л. (съст.) *Социологията като шанс*. С: 2004.
8. Норт, Д. *Институции, институционална промяна и икономически резултати*. С: 2000, ЛИК.
9. Фотев, Г. (съст.) *Извори на социологията*. С: 2000.
10. Фуко, М. *Власт*. С: 1997, ИК „Критика и хуманизъм“.
11. Фуко, М. *Генеалогия на модерността*, УИ „Св. Кл. Охридски“. С: 1992.
12. Фуко, М. *Надзор и наказание Раждането на затвора*, УИ „Св. Кл. Охридски“. С: 1998.

4. СОЦИАЛНИ НЕРАВЕНСТВА

Анотирано съдържание

Нови неравенства, социални шансове, достъп до основни ресурси („капитали“) – икономически, образователни, културни, социални...) и представи за тях. Поляризация на достъпите.

Легитимиране на неравенствата. Социални класи и стратификация. Загуба на статуси, статусна неконсистентност, декласация след 1989 година в България. Достъп до мобилност. Социално изключване. Възпроизводство на неравенствата и „отвътре изключените”. Новите бедни. „Индивидуализация на неравенствата”. Новите „невертикални” неравенства. Джендър неравенства. „Стил на живот” и социален престиж. Пространствена мобилност и социални неравенства. Фрагментация и градски неравенства. „Център” и „периферия”. Диверсификация на регионалните различия. „Прекаритет” и биографични шансове. Неравенства и социално страдание. Биополитизиране на неравенствата.

Литература:

1. Бояджиева П., Л. Деянова, С. Колева, К. Коев, съст. 2006, *Светове в социологията. Сборник в чест на проф. Георги Фотев*, София: УИ «Св. Кл. Охридски»
2. Вакан, Л. 2004. *Затворите на нищетата*. ЛИК, София
3. Дарендорф, Р. 1998. Модерният социален конфликт, Изд. Златорог, София
4. Йотов, Ст. 2004. *Равенство и егалитаризъм*, Агата – А. София
5. Кабакчиева, П. 2009. „Комунистическа идеология, социална структура и социални неравенства в България”. В *История на Народна република България*, Ивайло Знеполски, съст. СИЕЛА, София
6. Маринова, С., Л. Деянова, съст. *Критическа теория на новите социални неравенства*, Годишник на Софийски университет, том 102, Книга „Социология”, <https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/331>
7. Селени, И. (съст.) *Бедността при посткомунизма*. Изток-Запад: София
8. ЛИК
9. *Състояние на обществото*. 2008. Институт Отворено общество, София.
10. Тилкиджиев, Н. 2002. *Средна класа и социална стратификация*. София:ЛИК
11. Bourdieu, Pierre. 1993. *La misere du monde*, Paris: Seuil
12. Domanski, H. 2000 *On the Verge of Convergence. Social Stratification in Eastern Europe*. CEU, Budapest
13. Elias, Norbert/John Scotson 1992: *Etablierte und Aussenseiter*, Frankfurt a. M. Suhrkamp
14. *The Inequality Reader: Contemporary and Foundational Readings in Race Classe and Gender* David Grusky, Szonya Szelenyi, 2006
15. Kreckel R. (Hg.) 1983: *Soziale Ungleichheiten. Sonderheft 2 der Zeitschrift*
16. *'Soziale Welt'*, Goettingen: 183-198
17. Stark, D., Bruszt, L. 1998. *Postsocialist Pathways. Transforming Politics and Property in East Central Europe*. Cambridge UP, Cambridge (Старк, Д., Л. Бруст. 2004. *Пост-социалистически траектории*. Трансформирането на политиката и собствеността в Източна София: “Амат-Ах”)

5. ПУБЛИЧНО И ЧАСТНО

Анотирано съдържание

Структурни изменения на публичността – класически и нови форми на публичност. Политическа публичност и съвременни политически идеологии. Гражданско общество и политическа регулацията в децентрализирана мрежова среда. Обособяване на частната сфера и нейната политическа регулация. Политики на различие и политики на признаване. Социология на тялото – понятие за пресечност на различията (intersectionality). Социология на възрастите (Sociology of Aging). Интимна гражданственост (intimate citizenship) и предоговаряне на обхвата на свобода и сигурност; тяло и власт; понятие за биополитика.

Литература:

1. Alexander, Jeffrey C. 2006. *The civil sphere*. Oxford; New York: Oxford University Press.
2. Angel, Jacqueline L. 2011. *Handbook of Sociology of Aging*. Springer.
3. Casper, Monica J, и Paisley Currah. 2011. *Corpus: an interdisciplinary reader on bodies and knowledge*. New York: Palgrave Macmillan.
4. Cavanagh, Allison. 2007. *Sociology in the age of the Internet*. Maidenhead: McGraw Hill/Open University Press.
5. Hassan, Robert, и Julian Thomas. 2006. *The new media theory reader*. Maidenhead, England; New York: Open University Press.
6. Leicht, Kevin T, и J. Craig Jenkins. 2010. *Handbook of politics state and society in global perspective*. New York: Springer.
7. Lemke, Thomas. 2011. *Biopolitics: an advanced introduction*. New York: New York University Press.

8. Low, Jacqueline, и Claudia Malacrida. 2008. *Sociology of the body: a reader*. Don Mills, Ont.: Oxford University Press.
9. Lutz, Helma, Maria Teresa Herrera Vivar, и Linda Supik. 2011. *Framing Intersectionality: Debates on a Multi-faceted Concept in Gender Studies*. Ashgate Publishing, Ltd.
10. Olesky, Elzbieta H. 2009. *Intimate Citizenships: Gender, Sexualities, Politics*. Taylor & Francis.
11. Rose, Nikolas S. 2007. *The politics of life itself: biomedicine, power, and subjectivity in the twenty-first century*. Princeton, NJ; Oxford: Princeton University Press.
12. Sargent, Lyman Tower. 2009. *Contemporary political ideologies: a comparative analysis*. Belmont, CA: Wadsworth.
13. Young, Iris Marion. 1990. *Justice and the Politics of Difference*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
14. Кабакчиева, Петя. 2001. *Гражданското общество срещу държавата: българската ситуация*. София: Издателство „ЛИК“.
15. Хабермас, Юрген. 1995. *Структурни изменения на публичността*. София: УИ „Св. Климент Охридски“.

Бележка: За допълнителни проблеми и съответната литература могат да се видят конспектите на курсовете в програмата на специалност „Социология“, както и тематичните броеве на списания „Социологически проблеми“, „Критика и хуманизъм“ и др.

6. СОЦИОЛОГИЯ НА ПАЗАРИТЕ

Анотирано съдържание

Социални опори и пречки за действието на пазарни механизми на продуктови, трудови, финансови пазари. Държава и пазар. Институционални опори на пазара: формални и неформални пазарни институции. Пазарна и морална икономика. Пазарът като социална структура. Политическа, културна, мрежова и институционална вграденост на пазарното действие. Специфика на предприемаческото действие и утвърждаване на пазара. Социални аспекти на взаимоотношенията между основните участници на трудовите пазари; между едър, среден и дребен бизнес.

Литература¹:

1. Корнай, Я. 1996. *Социалистическата система: политическа икономия на комунизма*. София: Академично издателство “Марин Дринов”
2. Старк, Д., Л. Бруст. 2004. *Пост-социалистически траектории*. Трансформирането на политиката и собствеността в Източна София: “Амат-Ах”.
3. Чавдарова, Т. 2014. *Социална вграденост на дребното предприемачество*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“. https://www.researchgate.net/publication/265078600_Socialna_vgradenost_na_drebnoto_predpriemachestvo
4. Чавдарова, Т. 2001. *Неформалната икономика*. София: “Лик”. http://www.knigi.bim.bg/Neformalna-ikonomika_4408.html
5. Aslund, A. 2007. *How Capitalism Was Built. The Transformation of Central and Eastern Europe, Russia, and Central Asia*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Bandelj, N. 2008. *From Communists to Foreign Capitalists: The Social Foundations of Foreign Direct Investment in Postsocialist Europe*. Princeton: Princeton University Press.
7. Beckert, J. 2009. The Social Order of Markets. *Theory and Society* 38, 245–269.
8. Callon, M., Y. Millo, F. Muniesa. (eds). 2007, *Market Devices (Sociological Review Monographs)*. Wiley-Blackwell.
9. Cetina, K-K., Preda, A. (eds) 2006. *The Sociology of Financial Markets*. Oxford: Oxford University Press.
10. Fligstein, N. and Dauter, L., 2007, "The sociology of markets", *Annual review of sociology*, 33, p. 105-128.
11. Hann, C. and K. Hart (eds.) 2009. *The Great Transformation Today*. Cambridge University Press.
12. Hsung, R. M., N. Lin, R. L. Breiger (eds.) 2009. *Contexts of Social Capital. Social Networks in Markets, Communities and Families*. Routledge.
13. Lie, J., 1997, *Sociology of markets, Annual review of sociology*, 23, p. 341-360.
14. MacKenzie, D., Muniesa, F. (eds) 2008, *Do Economists Make Markets?: On the Performativity of Economics*. Princeton: Princeton University Press.
15. Polanyi, K., 2001, *The Great Transformation. The political and economic origins of our time*. Boston, Beacon Press. раздели 4, 5, 6.
16. Rona-Tas, A. 1998. Path Dependence and Capital Theory: Sociology of the Post-Communist Economic Transformation. *East European Politics and Societies*, Vol. 12, 1: 107–144.

¹ Посочената литература не е задължителна, а насочваща. От кандидатите се очаква сами да потърсят литература в съответствие с избраната за разработване тема.

17. Slater, D. 2001. *Market Society: Markets and Modern Social Theory* / Don Slater, Fran Tonkiss. – Cambridge : Polity Press
18. Swedberg, R., 1994, "Markets as social structures", in Smelser, N. J. et Swedberg, R. (dir.), *The handbook of economic sociology*, Princeton/New York, Princeton university press/Russell Sage foundation, p. 255-283.
19. Swedberg, R., 2005, "Markets as social structures", in Smelser, N. J. et Swedberg, R. (dir.), *The handbook of economic sociology. Second edition*, Princeton/New York, Princeton University press/Russell Sage foundation.

7. СОЦИОЛОГИЯ НА МИГРАЦИЯТА (ВЪТРЕШНА МИГРАЦИЯ, ЕМИГРАЦИЯ, ИМИГРАЦИЯ)

Анотирано съдържание

Взаимни връзки между трудовата заетост и безработица и процесите на миграция в рамките на страната и извън нея, както и обособяване на имигрантски групи на икономическа основа в България. Причини и последствия от миграционните процеси за индивида, определени общности (семейни, приятелски и др.) и за държавата. Анализ на нагласите към миграция и публични политики.

Литература:

1. Alvarez-Plata, P., Bru"cker, H. and Siliverstovs, B. (2003) Potential Migration from Central and Eastern Europe into the EU-15: An Update. Berlin: Deutsches Institut fu"r Wirtschaftsforschung, Report for the European Commission, DG Employment and Social Affairs.
2. Bobeva, D. and Telbizova-Sack, J. (2000) 'Migration aus und nach Bulgarien', in Fassmann, H. And Mu"nz, R. (eds) Ost-West-Wanderung in Europa. Vienna: Bo"hlau Verlag, 207_16.
3. Boyd, M. (1989) 'Family and personal networks in international migration: recent developments and new agendas', *International Migration Review*, 23(3): 63870.
4. Brettell, C.B. and Hollifield, J.F. (eds) (2000) *Migration Theory: Talking Across Disciplines*. New York: Routledge.
5. Guentcheva, R., Kabakchieva, P. and Kolarski, P. (2004) *Migration Trends in Selected Applicant Countries. Volume I*Bulgaria. The Social Impact of Seasonal Migration*. Vienna: International Organization for Migration.
6. Hammar, T. and Tamas, K. (1997) 'Why do people go or stay?', in Hammar, T., Brochmann, G., Tamas, K. and Faist, T. (eds) *International Migration, Immobility and Development*. Oxford: Berg, 119.
7. Harbison, S.F. (1981) 'Family structure and family strategy in migration decision making', in DeJong, G.F. and Gardner, R.W. (eds) *Migration Decision Making*. New York: Pergamon, 225_51.
8. Haug, S. and Diehl, C. (2004) *External Migration in Bulgaria. External Migration and Emigration Potential in Bulgaria and its Consequences for Demography and Economy*. Wiesbaden and Sofia: Federal Statistical Office of Germany and the National Statistical Institute of Bulgaria, Attachment to the Final Report of the Twinning Light Project.
9. Haug, Sonja (2008) 'Migration Networks and Migration Decision-Making', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34:4, 585-605. <http://globalnetwork.princeton.edu/bellagio/Migration%20Networks%20and%20Migration%20Decision-Making.pdf>
10. Kalchev, I. (2001) *International Migration of Population in Bulgaria*. Sofia: Dunav Press (in Bulgarian).
11. Kalter, F. (2003) 'Stand und Perspektiven der Migrationssoziologie', in Orth, B., Schwietring, T. And Wei"ß, H. (eds) *Soziologische Forschung. Stand und Perspektiven*. Opladen: Leske & Budrich.
12. Krieger, H. (2004) *Migration Trends in an Enlarged Europe*. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.
13. *Migration. A Multidimensional Analysis*. Krakow: AGH University of Science and Technology Press, 191215.
14. NSI (2004) *External Migration of the Population in Bulgaria*. Sofia: National Statistical Institute.
15. Portes, A. (ed.) (1995a) *The Economic Sociology of Immigration: Essays on Networks, Ethnicity, and Entrepreneurship*. New York: Russell Sage Foundation.
16. Portes, A. and Sensenbrenner, J. (1993) 'Embeddedness and immigration: notes on the social determinants of economic action', *American Journal of Sociology*, 98(6): 132050.
17. Ritchey, P.N. (1976) 'Explanations of migration', *Annual Review of Sociology*, 2: 363404.
18. Sanders, J.M. and Nee, V. (1996) 'Immigrant self-employment: the family as social capital and the value of human capital', *American Sociological Review*, 61(2): 23149.
19. Wallace, C. (2002) 'Opening and closing borders: migration and mobility in East-Central Europe', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 28(4): 60325.

8. СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ОБЛАСТТА НА РАЗВИТИЕТО НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ

Анотирано съдържание

Наемане на персонал – непотистки практики; регионална и национална специфика; традиции и влиянието на новите технологии и медии; причини и характер на разминаванията между изискванията на работодателя и очакванията на кандидата. Променящи се разбирания за работата - от икономика на длъжностите към икономика на уменията: роли vs. длъжности; задачи и проекти vs. функции; експертиза vs. трудов стаж. Трудова етика, лоялност и ангажираност на служителите. Мотивация, несигурност на заетостта и политика по възнагражденията. Социология на управлението. Организационно поведение и организационна култура. Баланс между трудов и личен живот. Проблеми на професионализацията в областта на ЧР в България.

Литература:

1. Армстронг М. *Основни техники на управление*. 1994. Бургас. "Делфин прес"
2. Дракър П. Мениджмънт предизвикателствата през 21 век. 2000. София: Класика и Стил
3. Тромпенаарс Ф. и Ч. Хампдън-Гърнър. *Да се носиш по вълните на културата*". 2004. София: Класика и Стил.
4. Хофстеде Х. *Култури и организации. Софтуер на ума*. 2001. София: Класика и Стил.
5. Чавдарова, Т. 2012. Социални задължения срещу икономически интереси: Непотизмът при наемането на работа в дребните фирми. *Българска етнология* 38(3-4): 17-39. <http://www.cceol.com/asp/authorDetails.aspx?authorid=e6728b2c-b84c-11d6-a01b-0020eda6408d>
6. Armstrong Michael. 2009. *Armstrong's Handbook of Human Resource Management Practice*. 11th Edition. Kogan Page.
7. Chavdarova, T. 2015. Perception vs. Practices: Nepotism in Small Businesses in Bulgaria. In: Morris, J. and A. Polese (eds.) *Informal Economies in Post-Socialist Spaces: Practices, Institutions and Networks*. Palgrave Macmillan, pp. 154-174. <http://www.palgrave.com/page/detail/informal-economies-in-post-socialist-spaces-jeremy-morris/?sf1=barcode&st1=9781137483065>
8. Chevalier, F. & M. Segalla (Eds.) (2008). *Organizational behaviour and change in Europe. Case studies*. London, Thousand Oaks: Sage.
9. Granovetter, Mark. 1995. *Getting a Job: A Study of Contacts and Careers*, 2nd edition: "Afterword 1994: Reconsiderations and a New Agenda". Chicago: University of Chicago Press.
10. Harrington, Brad and Hall, Douglas T. 2007. *Career Management and Work-Life Integration: Using Self-Assessment to Navigate Contemporary Careers*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
11. Herzberg F. *One More Time: How Do You Motivate Employees?* Harvard Business Review. Reprint 87507. 1987. pp 5-15. Source: http://www.facilitif.eu/user_files/file/herzburg_article.pdf
12. Mills, A., J. C. Helms Mills, J. Bratton, C. Forshaw. 2006. *Organizational Behaviour in a Global Context*. University of Toronto Press http://books.google.com.pe/books?id=eTpoNm5U_JwC&printsec=frontcover&hl=bg&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
13. Ott, J.S. *Classical readings in organizational behavior*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company. (any edition)
14. Perrow, C. 1986. *Complex Organizations: A Critical Essay*.
15. *Perspectives on Behavior in Organizations*. Ed. by Richard Hackman, Edward E. Lawler III, and Lytman W. Porter. New York: McGraw-Hill, 1977. Source: Elitarium.ru
16. Petersen, Trond, Ishak Saporta and Marc-David L. Seidel. Offering a Job: Meritocracy and Social Networks, *American Journal of Sociology*, Vol. 106, No. 3 (2000). P. 763-816.
17. Pettinger, L., Parry, J., Taylor, R. & Glucksman, M. 2006. *A New Sociology of Work*, Wiley-Blackwell.
18. Roe, R.A., Waller, M., & Clegg, S. (Eds.) (2009). *Time in organizational research: Approaches and methods*. London, UK: Routledge
19. Scott, W. R. 1998. 4th Edition. *Organizations, Rational, Natural, and Open Systems*.
20. Sennett, R. 1998. *The Corrosion of Character*. NY: W. W. Norton.
21. Taylor F. *The Early Sociology of Management and Organizations*. Volume I: Scientific Management. 2003. Harvard University Press
22. Watson, T. J. 2008. *Sociology, Work and Industry*. London: Routledge.

9. „НОВИТЕ РАБОТНИ МЕСТА“ И ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С РАЗВИТИЕТО НА „ТРУДОВАТА СИЛА“: ЗАГУБА НА УМЕНИЯ (DESKILLING), ГЪВКАВОСТ (FLEXIBILITY/FLEXICURITY), И ТРУДОВА МОБИЛНОСТ (ПРОСТРАНСТВЕНА, СЕКТОРНА, ПРОФЕСИОНАЛНА)

Анотирано съдържание

През последните двадесет години българската икономика е белязана от процеси, видими в сферата на труда чрез няколко основни феномена: създаване на под-изпълнителски компании (outsourcing), работещи за глобални организации в сектора на услугите и/или на производството, постоянна или временна емиграция на работна ръка, нарастваща гъвкавост на заетостта, засилваща се, почти до степен на изчезване десиндикализация. През последната година пък, в условията на пандемия от COVID-19 много домове започнаха да изпълняват едновременно функциите на жилищно и трудово пространство, въвеждайки изцяло опосредено от технологии общуване на работното място. Подобни трансформации най-често се интерпретират в публичната сфера като позитивни форми на иновации в сектора на заетостта, защото създават работни места (често във високотехнологични сектори), защото осигуряват труд за по-ниско и средно квалифициран персонал, защото осигуряват, понякога, почти единствената заетост в малките населени места (в случаите на под-изпълнителство в производството, но не само), защото позволяват по-добро съчетание между личен и професионален живот. Същевременно се пренебрегват проблеми, които генерират тези „нови работни места“, свързани с:

- **загубата на умения** (deskilling), монотонността и еднообразието в труда, дори в сектори, формално числящи се към технологично и иновационно интензивните, като този на ИКТ (например кол-центрове и центрове за обработка на данни);
- **несигурността в заетостта** (flexibility), изразяваща се във временни или не-трудова договори на заетост, т.нар. мултитаскинг (multitasking), гъвкавост на работното време, гъвкавост на схемите за заплащане, прокарващи разграничението между заплата и бонус, което всъщност е разграничение между осигурителен доход и доход „получаван на ръка“, върху който не се начисляват осигуровки (бонусните схеми като допълващи договорената заплата, но невлизаци в осигурителния доход);
- липсата на **социално общуване на работното място** и на възможността за формиране на **колективни форми** на представителство и защита.
- **сегментиране на работните места** от гледна точка на качеството на заетостта, условията на труд и мястото на организациите във веригата за доставки, а и не само.
- **изключеност в труда**, т.е. невъзможност за идентификация с професия, с труд и/ или с организация.

Във връзка с този тематичен фокус се насърчава разработването на дисертационни изследвания, анализиращи „новите форми на труд“ от гл.т. на различни социални последици, които носят за служителите и работниците, включително на перспективите за развитие и себе-осъществяване в и чрез труда и на възможностите за „омекотяване“ на инструменталната функция на труда чрез създаване на смисъл, призвание и признание. Насърчават се изследвания, анализиращи посочените по-нагоре или други свързани с тях проблеми върху примера на отделни компании или сектори, различни възрастови и професионални групи, национални, регионални, локални и секторни изследвания, както и такива фокусирани върху примера на една единствена компания.

Литература:

1. Felstead, A. 2015. The Skills Debate: Concepts, Measures and Evidence, In: Edgell, S, G. Heidi and E. Granter (eds) *The SAGE Handbook of Sociology of Work and Employment*, London: SAGE, pp.225-242
2. Boltanski, L. & Chiapello, E. 2007. *The New Spirit of Capitalism.*: London, New York:Verso

3. Hodgkiss, Ph. 2015. The origins of the Idea and Ideal of Dignity in the Sociology of Work and Employment, In: Edgell, S, G. Heidi and E. Granter (eds.) *The SAGE Handbook of Sociology of Work and Employment*, London: SAGE, pp.129-147
4. Poster, W. 2007. Who's on the Line? Indian Call Center Agents Pose as Americans for U.S. Outsourced Firms. *Industrial Relations*, v. 46 (2), pp.271-304
5. Владимирова, К и колектив. 2009. *Трансформациите в труда. Социална сигурност и социален диалог*. Доклади от проекта *CAPRIGHT*
6. Кастелс, М. 2004. *Възходът на мрежовото общество*. Т.1.София: ЛИК
7. Киров, В. и колектив. 2014. *Принудителна гъвкавост и несигурност на заетостта. Социологически анализ на качеството на труда в секторите строителство и сметосъбиране в България*, София: Изток-Запад
8. Ритзър, Дж. 2008. *Macdonaldизация на обществото*. София: ЕМАС
9. Рьону, Ж. 2009. Мениджмънтът на човешките ресурси като фактор за стратегическа десоциализация. Един малък „анализ на случай” във Франс телеком, *Социологически проблеми*, кн.3-4, стр. 284-294
10. Стендинг, Г. 2013. *Прекариятът, новата опасна класа*, София: Изд. къща „Труд и право“

10.ВЪЗНИКВАНЕТО НА „НОВИ“ ПРОФЕСИИ В КОНТЕКСТА НА ТЕХНОЛОГИЧНА ПРОМЯНА

Анотирано съдържание

Насърчава се изследването на трансформации, свързани с появата на „нови“ професии, занятия и длъжности и въвеждане на технологична промяна в различни сектори на икономиката. Експанзията на ИКТ и на политическия и пазарен императив за иновации води след себе си заличаване на традиционни за фордистката епоха професии и свързаните с тях работни места, но и до появата на нови. Как се появяват и утвърждават новите професии? Кои са те? Как се конституират като колективни форми и индивидуални практики, преживяване, призвание, признание и идентичност? Как идентифицираме една професия като „нова“? Каква е връзката ѝ с традиционните професии за изследвания сектор, които не изчезват, но също преживяват значими трансформации? Що е то професия и професионализация? Как се променят и оцеляват в условията на различни вълни на технологична и политическа промяна **класически професии**, имащи многовековна история като тези на архитекти, адвокати, лекари, нотариуси и др.? Насърчава се разработването на докторантски проекти, посветени на проблема за „новите професии“ и/или за „трансформациите на класически професии“. Насърчават се както сравнителни, така и моно-професионални/ моно-секторни изследвания, които да адресират проблеми, свързани с трансформации в самите професии, но и в отношенията им с клиенти/ потребители, с държавата/ политиката и с обществото като цяло.

Литература:

1. Abbott A (1988) *The System of Professions: An Essay on the Division of Expert Labor*. Chicago: University of Chicago Press.
2. Abel RL (2003) *The Politics of Professionalism, Lawyers between Markets and State, from the Green Papers to the Access of Justice Act*. Oxford: Oxford University Press.
3. Ackroyd S and Muzio D (2007) The reconstructed professional firm explaining change in English legal practices. *Organization Studies* 48(5): 1–19.
4. Alvesson M (2004) *Knowledge Work and Knowledge Intensive Firms*. Oxford: Oxford University Press.
5. Aronowitz S and Di Fazio W (1994) *The Jobless Future: Sci-Tech and the Dogma of Work*. Minneapolis, MN: University of Minnesota
6. Chriss JJ (1995) Habermas, Goffman, and communicative action: Implications for professional practice. *American Sociological Review* 60(4): 545–565.
7. Dent M and Whitehead S (eds) (2002) *Managing Professional Identities: Knowledge, Performativity and the ‘New’ Professional*. London: Routledge.
8. Evetts J (1995) International professional associations: The new context for professional projects. *Work, Employment and Society* 9(4): 763–772.
9. Evetts J (2003) The sociological analysis of professionalism: Occupational change in the modern world. *International Sociology* 18(2): 395–415.
10. Freidson, E.(1994) *Professionalisme Reborn: Theory, Prophecy, and Policy*, Chicago: Chicago University Press.

11. Friedman A (2006) Strengthening professionalism: Ethical competence as a path towards the public good. In: Craig J (ed.) *Production Values: Futures for Professionalism*. London: Demos.
12. Greenwood R, Suddaby R and Hinings CR (2002) Theorizing change: The role of professional associations in the transformation of institutionalized fields. *Academy of Management Journal* 45(1): 58–80.
13. Greenwood R and Suddaby R (eds) *Professional Service Firms*. Oxford: JAI Press.
14. Hanlon G (1999) *Lawyers, the State and the Market: Professionalism Revisited*. Basingstoke: Macmillan.
15. Kipping M (1997) Consultancies, institutions and the diffusion of Taylorism in Britain, Germany and France, 1920s to 1950s. *Business History* 39(4): 67–83.
16. Kipping M and Kirkpatrick I (2007) Professionalism without professions: The case of management consultants. In: Muzio D, Ackroyd S and Chanlat F (eds) *Redirections in the Study of Expert Labour: Law, Medicine and Management Consultancy*. London: Palgrave.
17. Larson MS (1977) *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*. Berkeley, CA: University of California Press.
18. McKenna CD (2006) *The World's Newest Profession: Management Consultancy in the Twentieth Century*. New York: Cambridge University Press.
19. Muzio D and Ackroyd S (2005) On the consequences of defensive professionalism: The transformation of the legal labour process. *Journal of Law and Society* 32(4): 615–642.
20. Muzio, D. (2007) *Redirections in the Study of Expert Labour: Established Professions and New Expert Occupations*, London: Palgrave

11. ТРУД И ЗАЕТОСТ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ / МАЛКИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА

Анотирано съдържание

Предизвикателства, свързани с **глобални заплахи** (климатични промени, нарастваща необходимост от храни, екологични катастрофи, пандемии и др.) и с **локални особености** (деколективизация и пре-оземляване, обезлюдяване на селските райони, застаряване на населението, свръх-окупация и концентрация на земеделска земя в ръцете на един собственик, изчезване на базови публични услуги като здравеопазване, образование и публичен транспорт и др.) придават нова динамика на **селските райони** от гледна точка на труда, заетостта и икономическото им развитие. В допълнение, **общата селскостопанска политика на ЕС** стимулира освен връщането към и развитието на традиционни земеделски дейности и създаването на иновации и „зелени работни места“. Селските райони вече не са зони само на традиционни практики, а и област, в която все повече се развива мултифункционално земеделие (multifunctional agriculture) (социални и туристически услуги, предоставяни ведно или без връзка със селскостопанска дейност). Съществуват и множество примери за завръщане към селските райони и създаване на нови форми на бизнес. В условията на COVID-19 пък голяма част от селските райони приютиха, напускащи градовете работещи хора, търсещи спокойствие и уединение. Кой и какви са хората които се ангажират с различни икономически дейности в селските райони? Как интерпретират труда си, как го организират, и как чрез него осигуряват устойчивост на дейността си? До каква степен политическите (policy) стимули влияят върху решението за живот и полагане на труд в селските райони? Промени ли COVID-19 животът и заетостта в селските райони? Насърчава се разработването на докторантски проекти и дисертации, които проблематизират трансформациите в труда, забелязващи се в селските райони, обхващащи малките населени места (до 30 000 жители) и връзката им с локални, европейски и глобални предизвикателства.

Литература:

1. Ball R. M. 1987. Intermittent labour forms in UK agriculture: Some implications for rural areas, *Journal of Rural Studies* Vol 3 No 2 p133-150
2. Benjamin C (1994) The growing importance of diversification activities for French farm households, *Journal of Rural Studies*, Volume 10, Issue 4, Pages 331-342
3. Bianco, A. 2016. Green jobs and policy measures for a Sustainable Agriculture. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, vol.8, pp.346-352
4. Bock, B., 2004. Fitting in and Multi-tasking: Dutch Farm Women's Strategies in Rural Entrepreneurship. *Sociologia Ruralis* 44:3, 245-260

6. Busby, G. & Rendle, S., 2000. The transition from tourism on farms to farm tourism. *Tourism Management*, 21, 635-642
7. Copus A K (2001) From Core-Periphery to Polycentric Development; Concepts of Spatial and Aspatial Peripherality, *European Planning Studies*, vol 9 No 4 pp539-552
8. Errington A (1988) Disguised unemployment in British agriculture. *Journal of Rural Studies*, Volume 4, Issue 1, Pages 1-7
9. Errington A and Gasson R (1996) The increasing flexibility of the farm and horticultural workforce in England and Wales. *Journal of Rural Studies* Vol 12 No 2 p127-141
10. Kinsella J, Wilson S, de Jong F, and Renting H. 2000. Pluriactivity as a Livelihood Strategy in Irish Farm Households and its role in rural development, *Sociologia Ruralis* vol 40 p481-496
11. Kontulay, T. 1998 "Contrasting the counterurbanisation experience in European nations". In Boyle, P. & Halfacree, K. *Migration into rural areas. Theories and issues*. John Wiley & Sons, Chichester.
12. Macours, K. and Swinnen, F.M. 1998. *Agricultural labour adjustments during transition in Central and Eastern Europe*. Policy Research Group Working Paper 16, Leuven.
13. Macours, K. and Swinnen, F.M. 2005. Agricultural Labor Adjustments in Transition
14. Countries: The Role of Migration and Impact on Poverty. *Review of Agricultural Economics* 27, pp. 405-411.
15. Patier, E.D. 2000. Experience of EU accession for the agricultural sector: Spain and Portugal., In: Burrell, A. and Oskam, A. (eds.) *Agricultural Policy and Enlargement of the European Union*, Wageningen.
16. Pouliquen, A. (2001), Competitiveness and Farm Incomes in the CEEC Agri-Food Sectors. Implications before and after Access ion for EU Markets and Policies
17. http://europa.eu.int/comm/agriculture/publi/reports/ceeccomp/fullrep_en.pdf.
18. Swinnen, F.M. and Dries, L. 2003. A framework for analysing labour mobility in agriculture and rural areas of transition countries", in OECD (ed.) *Agricultural and Rural Development Policies in the Baltic Countries*, Paris, pp. 115-133.
19. Swinnen, J.F.M., Dries, L. and Macours, K. 2005. Transition and agricultural labor, *Agricultural Economics* 32, pp. 15-34.
20. Singlemann, J. 1978. *From Agriculture to Services: The Transformation of Industrial*
21. *Employment*. Beverly Hills, CA: Sage Publications